

CERACLEA ALBIMACULA (RAMBUR, 1872)

Tekst – B. Koese (EIS-Nederland)

Ceraclea albimacula en *C. alboguttata* werden onlangs samengevoegd tot één soort onder de naam *C. albimacula* (Malicky 2005). Tot 2005 werd alleen *Ceraclea alboguttata* uit Nederland opgegeven.

Herkenning

Ceraclea albimacula is een onopvallend getekende bruine kokerjuffer uit de familie Leptoceridae. Soorten uit deze familie hebben twee sporen op elke scheen (sporenformule 222) en de ocelli op de kop zijn afwezig. Om de volwassen dieren tot op soort te determineren moeten de genitaliën worden bekeken. De larven, hebben een opvallend bleekgele kop hebben en leven in een kokertje van zand of eigen secretie (Higler 2005).

Levenswijze

De volwassen dieren vliegen van mei tot oktober (Robert & Wichard 1994). In Nederland is de soort vooral in juni gevangen. De soort heeft één, mogelijk twee generaties per jaar (Higler 2005). De soort overwintert als larve in het 2e stadium (Wallace et al. 2003). De larven leven tussen waterplanten of grof organisch materiaal (Schmedtje & Colling 1996).

Biotoop

Ceraclea albimacula bewoont rivieren en grotere laaglandbeken (Wallace et al. 2003).

Inventarisatie

De volwassen dieren komen op licht af (Wiggers et al. 2006). De larven kunnen vermoedelijk het beste verzameld worden door materiaal om te woelen om het vervolgens stroomafwaarts op te vangen met een schepnet.

Verspreiding in Europa

Bekend uit heel Europa (Tobias & Tobias 1981). In Nordrhein-Westfalen is de soort bekend van de meeste middelgrote rivieren, zoals de Ems, Lippe, Roer en Sieg (Robert & Wichard 1994).

Verspreiding in Nederland

Ceraclea albimacula is in de 19^e en het begin van de 20ste eeuw vooral langs (grotere) rivieren gevangen. Ook de waarnemingen uit 1975 (Oudemolense diep, Drenthe) en de larven die in 1996 en 2001 in de Roer werden gevangen, hebben betrekking op rivierwaarnemingen (Higler 2008). Volwassen exemplaren zijn de afgelopen jaren op tenminste zes verschillende plaatsen in Zuid-Nederland boven vennen gevangen (Wiggers et al. 2006) maar dit zijn vermoedelijk zwervers. In 2006 werden ruim 100 exemplaren gevangen in de Kaaistoep nabij Tilburg (Higler 2008).

Trend

Tot 1950 is de soort in vier provincies gevonden. Uit de periode 1950-1996 is slechts één waarneming bekend (Drenthe). Het aantal vondsten is na 1996 sterk toegenomen. Dit suggereert dat de soort, na een achteruitgang, momenteel weer vooruit gaat (Higler 2008).

Bedreigingen

De soort wordt op het ogenblik niet bedreigd. Waterverontreiniging is vermoedelijk nog altijd een potentiële bedreiging voor de soort.

Beheer & kansen

Er is onvoldoende bekend over deze soort om bij het beheer met deze soort rekening te houden.

Verspreiding van *Ceraclea albimacula* voor (cirkel) en vanaf 1980

Literatuur

- Higler, L.W.G. 2005. De Nederlandse kokerjufferlarven. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Higler, L.W.G. 2008. Verspreidingsatlas Nederlandse kokerjuffers (Trichoptera). EIS-Nederland, Leiden.
- Malicky, H. 2005. Ein kommentiertes Verzeichnis der Köcherfliegen (Trichoptera) Europas und des Mediterrangebietes. Linzer biologischer Beitrage 37: 533-596.
- Robert, B. & W. Wichard 1994. Kartierung der Köcherfliegen (Trichoptera) in Nordrhein-Westfalen. Entomologische Mitteilungen Löbbecke-Museum + Aquazoo 2: 1: 227.
- Schmedtje, U. & M. Colling 1996. Ökologische Typisierung der aquatischen Makrofauna. Informationsberichte des Bayerischen Landesamtes für Wasserwirtschaft 4/96.
- Tobias, W. & D. Tobias, 1981. Trichoptera Germanica. Bestimmungstabeln für die deutschen Köcherfliegen. Teil I: Imagines. Courier Forschungsinstitut Senckenberg.
- Wallace, I.D., B. Wallace & G.N. Philipson 2003. A key to the case-bearing caddis larvae of Britain and Ireland. FBA Scientific Publications 51.
- Wiggers, R., T-H van den Hoek, B. van Maanen, B. Higler & H. van Kleef 2006. Some rare and new caddisflies recorded for the Netherlands (Trichoptera). Nederlandse Faunistische Mededelingen 25: 53-68.